

Josef Stalin

Om förslaget till Sovjetunionens författning

Introduktion

Den 31 januari 1935 antog kommunistpartiets politbyrå en resolution enligt vilken man skulle anta en ny författning¹ och i februari tillsattes en kommission för att utarbeta densamma. Formellt var Stalin ordförande i kommissionen, som bestod av 30 medlemmar, men den som utarbetade dokumentet var Bucharin med hjälp av Radek.² Det tål att påpekas att båda senare åtalades och dömdes till döden under Moskvarättegångarna (1937 resp 1938).

Utkastet var färdigt i juli och godkändes då av centralkommittén. Slutligen antogs den nya författningen formellt av den åttonde sovjetkongressen i slutet av november 1936. Den kom att kallas ”Stalin författningen” och betecknades av Stalin själv som ”den mest demokratiska i världen”.³

Författningen antogs under stort ståhej. I den ryktbara 1938 års *Sovjetunionens Kommunistiska Partis (bolsjevikerna) historia* låter det så här:

Den åttonde sovjetkongressen godkände och stadfäste enhälligt förslaget till Sovjetunionens nya Författning.

Sovjetlandet erhöll sålunda en ny Författning, en Författning som ger uttryck åt socialismens samt arbetar- och bondedemokratins seger.

Härmed bekräftade Författningen det världshistoriska faktum, att Sovjetunionen inträtt i ett nytt utvecklingsskede, i det skede, där det socialistiska samhällets uppbygge skall fullbordas och den successiva övergången till det kommunistiska samhället skall ske, där samhällslivets ledande princip måste vara den kommunistiska principen: ”Av envar efter hans förmåga — åt envar efter hans behov”.

Men utanför de Moskvatrogna kommunistpartierna var man inte lika översvallande. Inte heller sett i historiens spegel har Stalin författningen satt särskilt djupa spår.

Stalins främste kritiker under 1930-talet, Trotskij, var hård i sitt omdöme. Kort efter att Moskva tillkännagivit att man skulle anta en ny författning kommenterade Trotskij förslaget i artikeln [Sovjetunionens nya konstitution](#). Och 8 juli skrev han en resolution som antogs av en internationell konferens några veckor senare, där det bl a sades:

Den ’stalinistiska konstitutionen’ är ... ett steg bakåt från proletarietets diktatur mot en borgerlig politisk regim... konstitutionen samlar officiellt makten och kontrollen över det ekonomiska och kulturella livets samtliga områden i händerna på det stalinistiska ’partiet’, som är självständigt från både folket och dess egna medlemmar och bara representerar *den härskande kastens politiska apparat*... I verkligheten beseglar den nya konstitutionen det sovjetiska samhällets privilegierade skikts diktatur över de arbetande massorna.... I direkt

¹ Den gamla hade antagits i slutet av 1924.

² Se Stephen F Cohen, [Bucharin och den ryska revolutionen](#), kapitel 10 ”Den siste bolsjevikern”, Marxistarkivets version, s. 284.

³ Det finns fortfarande Stalin-anhängare som håller med om detta. Detta gäller t ex amerikanen Grover Furr, som i flera sammanhang spritt rosor om Stalins demokratiska sinnelag. Se t ex J-J Maries recension av Furrs bok *Yezhov Vs. Stalin: När Josef Stalin plattade till Grover Furr*.

motsättning till den officiella lögnen utvidgar inte den nya konstitutionen 'sovjetdemokratien', utan befäster tvärtom ett fullständigt strypande av den.⁴

Trotskij menar således att den nya författningen innebär att sovjetmakten försvagas och det kommunistiska partiets ställning stärks. Eftersom författningen samtidigt proklamerar att man gått in i en fas där kapitalistklassen förvunnit och de återstående klasserna (arbetar- och bondeklassen) inte var antagonistiska, så borde enligt marxismens grunder statens klasskaraktär och i synnerhet dess repressiva roll vittra bort.⁵ Men i Stalins Sovjet stärktes i stället diktaturen och dess repressiva roll.

Trotskij vidareutvecklade kritiken i kapitlet "Sovjetunionen i den nya konstitutionens spegel" i boken *Den förrådade revolutionen* (även den skriven innan författningen formellt antagits).⁶

Ett slående faktum är att den nya författningen kom att markera inledningen av "den stora terrorn", under vilken det under åren 1937-38 dömdes över 680 000 personer⁷ (när sovjetkongressen hölls hade i själva verket *första Moskvarättegången* redan hållits⁸).

På papperet innehöll den nya författningen en rad fraser om yttrandefrihet, pressfrihet, mötesfrihet, demonstrationsrätt m m, men i praktiken blev det inte mycket, ens något av detta.

Detta har fått många historiker och statsvetare att betrakta författningen som ett propagandadokument utan praktisk betydelse, dvs en "potemkinkuliss". Isaac Deutscher skrev t ex i sin Stalin-biografi att Stalin "drog en slöja av frisinnade fraser och löften över giljotinen i bakgrunden".

Det förklarar också varför många historiker ägnar författningen ganska litet utrymme eller inte alls. Stalin-biografen Stephen Kotkin behandlar således sovjetkongressen på ett par sidor, men utan att närmare titta på själva författningen (se [Från en klippbrant](#), avsnittet *Socialistisk "demokrati"*)

Andra, som ryssarna Roy Medvedev ([Stalin och stalinismen](#)) och Dmitrij Volkogonov (*Stalin*), nämner överhuvudtaget inte författningen. Inte heller Moshe Lewin har något att säga om den i

⁴ [Fjärde internationalen och Sovjetunionen](#) 8 juli 1936.

⁵ Om Stalin & Co hade varit konsekventa så borde de ersatt begreppet "proletariatets diktatur" med något annat, som bättre motsvarade författningens beskrivning av Sovjetunionen, t ex "hela folkets stat", ett begrepp som infördes under Chrusjtjov-epoken. Men det steget tog man inte. Stalin talade om "arbetarnas och böndernas stat" och "arbetarnas och böndernas socialistiska stat". Ett annat förslag framfördes av Zjdanov: "sovjetiska folkets diktatur". Denna begreppsmässiga oklarhet återspeglar att man stod inför ett problem som var svårt att teoretiskt få ihop med den marxistiska synen på staten.

Stalin fördjupade den teoretiska förvirringen när han sade: "Vårt sovjetsamhälle har nått så långt att det redan i huvudsak förverkligat socialismen, skapat det socialistiska systemet, d. v. s. förverkligat det som marxisterna med andra ord kallar kommunismens första eller lägre fas. Vi har således i huvudsak redan förverkligat kommunismens första fas, socialismen." När man uppnått "kommunismens första stadium" så skulle staten, enligt den marxistiska teorin, inte längre behövas som ett organ för klassherravälde, utan skulle i den rollen börja dö ut, förtvina. Men i Stalins Sovjet skedde det motsatta, statens repressiva karaktär stärktes oerhört.

Chrusjtjov tog fasta på att "socialismen segrat", att staten därför var "hela folkets stat" och proklamerade att Sovjet därför påbörjat övergången till kommunismens andra fas. Om detta, se avsnittet "Övergången till kommunismen" i [Det nya Sovjet 1956-1961](#) (s. 75 ff), där Wolfgang Leonard redogör för hur man resonerade och även pekar på en rad problem som hänger samman med detta. Inom den Moskvaorienterade kommunismen hördes inga invändningar, men från maoistiskt (och albanskt) håll utsattes Chrusjtjov för hård kritik. Med vetskap om hur Stalin argumenterade så är det svårt att ta den kritiken på allvar – för i så fall borde den också riktats mot Stalin.

⁶ [Den förrådade revolutionen](#) s. 110 ff på Marxistarkivet.

⁷ Se not 4 i [Historien om Alexander J Tivel](#), som innehåller bl a en utförlig tabell, baserad på ryska dokument, ur boken *The Road To Terror* av J Arch Getty och Oleg V Naumov.

⁸ Den hölls i augusti 1936. Se K-Å Andersson, [Om Moskvarättegångarna](#),

sitt viktiga arbete *The Soviet Century* (2005).

Fler kommentarer till Stalinförfattningen

Här följer några fler kommentarer. De som uttalar sig är kända historiker, med Sovjetunionen som specialitet. Bland dem bör nämnas J. Arch Getty som har ett gott rykte bland nystalinister. Citaten är ordnade i tidsordning,

Hanna Arendt, *Totalitarismens ursprung* (1951) sv. uppl. 2016 s. 505

Men publicerandet av konstitutionen visade sig vara början på den gigantiska utrensning som under nästan två år likviderade den existerande administrationen och raderade ut alla spår av normalt liv och ekonomisk återhämtning som hade utvecklats under de fyra åren efter likvideringen av kulakerna och landsbygdsbefolkningens tvångskollektivisering. Hädanefter spelade konstitutionen från 1936 exakt samma roll som Weimarkonstitutionen under den nazistiska regimen: den blev fullständigt ignorerad men aldrig avskaffad. Den enda skillnaden var att Stalin kunde kosta på sig ytterligare en absurditet — med undantag för Vysjinskij blev alla som varit med om att utforma den⁹ aldrig upphävda konstitutionen avrättade som förrädare.

Leonard Schapiro, *The Communist Party of the Soviet Union* (1971) s. 410–411.

Beslutet att ändra valsystemet från indirekta till direkta val, från en begränsad till en allmän rösträtt, och från öppen till hemlig röstning, var ett mått på partiets förtroende för sin förmåga att se till att kandidater efter eget val återvaldes utan de begränsningar som tidigare ansågs nödvändiga ... en noggrann granskning av utkastet till den nya författningen visade att den lämnade partiets högsta ställning opåverkad och därför var värdelös som en garanti för individuella rättigheter.

J. Arch Getty (1991) ”State and Society Under Stalin: Constitutions and Elections in the 1930s”. *Slavic Review* Vol. 50. No. 1. s. 18—35.

Många som hyllade Stalins Sovjetunionen som det mest demokratiska landet på jorden skulle få ångra sina ord. När allt kommer omkring antogs den sovjetiska författningen från 1936 på tröskeln till den stora terrorn i slutet av 1930-talet; de ”grundligt demokratiska” valen till första Högsta sovjet tillät endast obestridda kandidater och ägde rum på höjden av det brutala våldet 1937. De medborgerliga rättigheter, personliga friheter och demokratiska former som utlovades i Stalins författning förtrampades nästan omedelbart och förblev döda bokstäver tills långt efter Stalins död.

Robert Service *Stalin* (2004) s. 320

Valsystemet var lika mycket en saga som sin sovjetiska föregångare. NKVD lade sina rapporter på Stalins skrivbord. Oavsett vad han kan ha tänkt att författningen skulle bidra med behövde han inte för ett ögonblick tro att någon låtit sig luras av honom. Alla visste att partiet och polisen avsåg att utöva en lika våldsamt diktatur som tidigare.¹⁰

”Stalinförfattningen” ersattes först 1977 av ”Brezjnev-författningen”.

Martin F

⁹ Bland dem Bucharin och Radek.

¹⁰ Robert Service, *Stalin*, s. 320

Stalin: Referat på urtima åttonde unionssovjetkongressen den 25 november 1936

Vid inträdet på tribunen möttes kamrat STALIN av stormande och långvariga ovationer från hela salen. Alla reser sig. Från alla håll ljuder rop: "Hurra för kamrat Stalin!", "Leve kamrat Stalin!", "Leve vår store Stalin!", "Leve vår geniale kamrat Stalin!", "Vivat!", "Rot Front!"

I. Författningskommissionens bildande och dess uppgifter

Kamrater!

Den författningskommission, vars förslag förelagts denna kongress till behandling, bildades som bekant enligt speciellt beslut av Sovjetunionens sjunde sovjetkongress. Beslutet fattades den 6 februari 1935. Det lyder:

"1. I Sovjetunionens författning införes ändringar, som går ut på:

a) att ytterligare demokratisera valsystemet i den meningen, att de inte fullständigt lika valen ersättes med lika, de flergradiga valen med direkta och de öppna valen med slutna;

b) att precisera författningens socialekonomiska grundvalar i den meningen, att författningen bringas i överensstämmelse med klassernas nuvarande styrkeförhållande i Sovjetunionen (en ny socialistisk industri har skapats, kulakerna är krossade, kollektivbrukssystemet har segrat, det socialistiska ägandet har rotfästs som sovjetsamhällets grundval o. s. v.).

2. Hemställa till Sovjetunionens centrala exekutivkommitté att utse en författningskommission med uppdrag att utarbeta en reviderad text till författningen i enlighet med de i första punkten angivna principerna samt förelägga den Sovjetunionens centrala exekutivkommittés session för stadfästande.

3. Genomföra de nästkommande ordinarie valen till sovjetmaktens organ i Sovjetunionen på basen av det nya valsystemet."

Det var den 6 februari 1935. Påföljande dag, d. v. s. den 7 februari 1935, sammanträdde Sovjetunionens centrala exekutivkommittés första session och tillsatte i enlighet med Sovjetunionens sjunde sovjetkongress' beslut en författningskommission, bestående av 31 personer. Författningskommissionen fick i uppdrag att utarbeta förslag till en reviderad författning för Sovjetunionen.

Sådana var de formella riktlinjerna och direktiven från Sovjetunionens högsta organ, på vilkas basis författningskommissionen hade att utföra sitt arbete.

Författningskommissionen hade sålunda till uppgift att införa ändringar i den nu gällande författningen, antagen år 1924, och därvid ta hänsyn till de förskjutningar i riktning mot socialismen, som försiggått i Sovjetunionens liv under perioden från 1924 till våra dagar.

II. Förändringarna i Sovjetunionens liv under perioden från 1924 till 1936

Vilka är de förändringar, som ägt rum i Sovjetunionens liv under perioden från 1924 till 1936 och som författningskommissionen måste låta återspeglas i sitt författningsförslag?

Vad är det väsentliga i dessa förändringar?

Vad hade vi år 1924?

Det var den nya ekonomiska politikens (neps) första period, då sovjetmakten tillät ett visst

upplivande av kapitalismen, medan socialismen på allt sätt utvecklades, då sovjetmakten räknade med att under tävlan mellan de två ekonomiska systemen, det kapitalistiska och det socialistiska, organisera det socialistiska systemets övervikt över det kapitalistiska. Uppgiften bestod i att under denna tävlans förlopp befästa socialismens positioner, att uppnå en likvidering av de kapitalistiska elementen och föra det socialistiska systemet till full seger som folkhushållningens huvudsystem.

Vår industri erbjöd då en föga avundsvärd bild, särskilt den tunga industrin. Det är sant att den höll på att så småningom återuppbyggas, men dess produktion hade ännu inte på långt när nått upp till förkrignivån. Den baserade sig på den gamla föråldrade och torftiga tekniken. Självfallet utvecklade den sig i riktning mot socialismen. Den socialistiska sektorns specifika vikt inom vår industri utgjorde då c:a 80 procent. Men kapitalismens sektor hade i alla fall inte mindre än .20 procent av industrin till sitt förfogande.

Vårt jordbruk erbjöd en ännu torftigare anblick. Godsägarnas klass var visserligen redan likviderad, men i stället representerade jordbrukskapitalisternas klass, kulakernas klass fortfarande en rätt betydande kraft. I det stora hela erinrade lantbruket på den tiden om en omätlig ocean av individuella små-bondebruk med deras efterblivna medeltida teknik. I denna ocean existerade kollektivbruken och sovjetbruken som små enstaka punkter och öar, vilka egentligen då ännu inte hade någon allvarlig betydelse i vår hushållning. Kollektivbruken och sovjetbruken var svaga, medan kulaken ännu var stark. Vid den tiden talade vi inte om att likvidera kulakerna, utan om att sätta en gräns för dem.

Detsamma bör sägas om varuomsättningen i landet. Den socialistiska sektorn inom varuomsättningen utgjorde inemot 50-60 procent — inte mera, medan hela det övriga fältet intogs av köpmän, spekulanter och övriga privathandlande.

En sådan bild erbjöd vår ekonomi år 1924.

Vad har vi nu, år 1936?

Om vi då hade neps första period, början av nep, en period då kapitalismen i viss mån levde upp, så har vi nu neps sista period, slutet av nep, en period då kapitalismen fullständigt likvideras i alla sfärer av folkhushållningen.

Till en början har vi exempelvis det faktum att vår industri under denna period vuxit till en gigantisk kraft. Numera kan man inte kalla den svag eller dåligt utrustad i tekniskt avseende. Tvärtom, den baserar sig nu på en ny, rik och modern teknik med en starkt utvecklad tung industri och en ändå mera utvecklad maskinindustri. Det allra viktigaste är dock att kapitalismen helt och hållet drivits ut ur vår industris sfär och att den socialistiska produktionsformen numera är det odelat härskande systemet inom vår industri. Det faktum att vår nuvarande socialistiska industri vad produktionens omfång beträffar överstiger förkrigstidens industri mer än sjudubbelt, kan inte betraktas som en småsak.

På jordbrukets område har vi nu, i stället för en ocean av individuella småbruk med deras svaga teknik och kulakvälde, världens största, maskiniserade och med modern teknik utrustade produktion i form av det allomfattande kollektiv- och sovjetbrukssystemet. Det är allmänt känt att kulakerna är likviderade inom jordbruket, medan det individuella småbondebrukets sektor med dess efterblivna, medeltida teknik numera intar en obetydlig plats, varjämte dess specifika vikt inom jordbruket, evad det gäller den besädda arealens omfång, inte överstiger 2-3 procent. Man kan inte låta bli att notera det faktum att kollektivbruken i dag har till sitt förfogande 316.000 traktorer med en kapacitet av 5.700.000 hkr och tillsammans med sovjetbruken har de över 400.000 traktorer med en kapacitet av 7.580.000 hkr.

Vad beträffar varuomsättningen i landet, så har köpmännen och spekulanterna fullständigt fördrivits från detta område. Hela varuomsättningen befinner sig nu i statens, Kooperationens och kollektivbrukens händer. En ny handel, sovjethandeln, har uppstått och utvecklats — en handel utan spekulanter, en handel utan kapitalister.

Sålunda är det socialistiska systemets fullständiga seger inom folkhushållningens alla sfärer numera ett faktum.

Och vad innebär det?

Det innebär att den ena människans exploatering av den andra är avskaffad, är likviderad, medan det socialistiska ägandet av produktionsverktygen och -medlen befästs som vårt sovjetsamhälles orubbliga grundval. (*Långvariga applåder.*)

Resultatet av alla dessa förändringar på folkhushållningens område i Sovjetunionen är att vi nu har en ny, socialistisk ekonomi, som inte känner till kriser och arbetslöshet, som inte känner till elände och ruin och som skänker medborgarna alla möjligheter till att föra ett välbärgat och kultiverat liv.

Sådana är i huvudsak de förändringar, som ägt rum på vår *ekonomis* område under perioden från 1924 till 1936.

I överensstämmelse med dessa förändringar på ekonomins område i Sovjetunionen har också vårt samhälles *klasstruktur* förändrats.

Som bekant likviderades godsägarnas klass redan som resultat av inbördeskrigets segerrika avslutande. Vad beträffar de andra utsugarklasserna, så har de fått dela godsägarklassens öde. Det finns inte längre någon kapitalistklass inom industrin. Det finns inte längre någon kulakklass inom jordbruket. Det finns inte längre några köpmän och spekulanter på varuomsättningens område. Det visar sig således att alla utsugarklasser är, likviderade.

Kvar är arbetarklassen.

Kvar är bondeklassen.

Kvar är de intellektuella.

Men det skulle vara oriktigt att tro att dessa sociala grupper ej skulle undergått några förändringar under denna tid, att de skulle ha förblivit likadana som de var låt oss säga under kapitalismens period.

Tag exempelvis Sovjetunionens arbetarklass. Av gammal vana kallar man den ofta för proletariat. Men vad är proletariatet? Proletariatet är en klass, som är berövad produktionsverktyg och -medel under ett hushållningssystem, där produktionsverktygen och -medlen tillhör kapitalisterna och där kapitalistklassen exploaterar proletariatet. Proletariatet är en klass, som utsuges av kapitalisterna. Men hos oss är kapitalistklassen som bekant redan likviderad, produktionsverktygen och -medlen har frantagits kapitalisterna och överlämnats till staten, vars ledande kraft arbetarklassen är. Det finns således inte längre någon kapitalistklass, som skulle kunna exploatera arbetarklassen. Följaktligen är vår arbetarklass inte berövad produktionsverktygen och -medlen, utan tvärtom — den besitter dem tillsammans med hela folket. Och eftersom den besitter dem och kapitalistklassen är likviderad — så är varje möjlighet att exploatera arbetarklassen utesluten. Kan vår arbetarklass efter allt detta kallas för proletariat? Det kan den tydligen inte. Marx sade: för att proletariatet skall kunna frigöra sig måste det krossa kapitalistklassen, beröva kapitalisterna produktionsverktygen och -medlen och upphäva de produktionsförhållanden, som alstrar proletariatet. Kan man påstå att Sovjetunionens arbetarklass redan förverkligat dessa betingelser för sin frigörelse? Det kan och måste man obetingat säga. Och vad innebär det? Det innebär att

Sovjetunionens proletariat förvandlats till en fullkomligt ny klass, till Sovjetunionens arbetarklass, som avskaffat det kapitalistiska hushållningssystemet, befäst det socialistiska ägandet av produktionsverktygen och -medlen och som styr sovjetsamhället framåt på kommunismens väg.

Som ni ser, är Sovjetunionens arbetarklass en alldeles ny, från exploatering frigjord arbetarklass, vars like mänsklighetens historia hittills aldrig skådat.

Vi övergår till frågan om bönderna. I allmänhet brukar man säga att bönderna utgör en sådan klass av små producenter, vars medlemmar är atomiserade, strödda över hela landet och var och en för sig påtar i sina småbruk med deras efterblivna teknik, vilka är privategendomens slavar och ostraffat exploateras av godsägare, kulaker, köpmän, spekulanter, ockrare o. s. v. Och i verkligheten är bönderna i de kapitalistiska länderna, om man betraktar deras stora massa, just en sådan klass. Kan man säga att våra nutida bönder, sovjetbönderna, till sin massa har någon likhet med dylika bönder? Nej, det kan man inte säga. Sådana bönder finns det inte längre hos oss. Vår sovjetbonde är en alldeles ny bonde. Det finns inte längre hos oss några godsägare och kulaker, några köpmän och ockrare, vilka skulle kunna exploatera bönderna. Följaktligen är vår bonde en från exploatering frigjord bonde. Vidare är våra bönder till sin stora majoritet kollektivbrukare, di, v. s. deras arbete och allt vad de äger baseras inte på individuellt arbete och efterbliven teknik, utan på kollektivt arbete och modern teknik. Och slutligen är det inte privategendomen som ligger till grund för våra bönders hushållning, utan den kollektiva egendom, som växt fram på det kollektiva arbetets basis.

Som ni ser, är sovjetbonden en alldeles ny bonde, vars like mänsklighetens historia hittills aldrig skådat.

Vi övergår slutligen till frågan om de intellektuella, till frågan om de ingenjörstekniska arbetarna, den kulturella frontens arbetare, de anställda i allmänhet o. s. v. Också de intellektuella har undergått stora förändringar under den gångna perioden. Det är inte längre de gamla förbenade intellektuella, som sökte ställa sig över klasserna men i själva verket till största delen tjänade godsägarna och kapitalisterna. Våra sovjetintellektuella är intellektuella av ett alldeles nytt slag, de är med alla sina rötter fästa vid arbetarklassen och bönderna. För det första har de intellektuellas sammansättning förändrats. Endast en liten procent av våra sovjetintellektuella har utgått från adeln och bourgeoisie. 80-90 procent av våra sovjetintellektuella har utgått från arbetarklassen, bönderna och andra arbetande skikt. Slutligen har också själva karaktären av de intellektuellas verksamhet förändrats. Tidigare måste de tjäna de rika klasserna, ty de hade ingen annan utväg. Nu måste de tjäna folket, ty det finns inte längre några utsugarklasser. Och just därför är de nu likaberättigade medlemmar i sovjetsamhället, där de tillsammans med arbetarna och bönderna och i lag med dem bygger upp det nya, klasslösa socialistiska samhället.

Som ni ser, är det alldeles nya arbetande intellektuella, vilkas like ni inte finner i ett enda land på jordklotet.

Sådana är de förändringar, som under den gångna tiden ägt rum beträffande klasstrukturen i sovjetsamhället.

Om vad vittnar dessa förändringar?

De vittnar för det första om att gränserna mellan arbetarklassen och bönderna, och likaså mellan dessa klasser och de Intellektuella, håller på att utplånas och den gamla klassexklusiviteten försvinner. Det innebär att avståndet mellan dessa sociala grupper allt mer och mer minskas,

De vittnar för det andra om att de ekonomiska motsättningarna mellan dessa sociala grupper

håller på att bortfalla och utplånas.

De vittnar slutligen om att också de politiska motsättningarna mellan dem håller på att bortfalla och utplånas.

Så förhåller det sig med förändringarna ifråga om *klasstrukturen* i Sovjetunionen.

Bilden av förändringarna i Sovjetunionens samhällsliv skulle inte vara fullständig, om vi inte sade några ord om de förändringar, som försiggått på ytterligare ett område. Jag syftar på det inbördes förhållandet mellan *nationaliteterna* i Sovjetunionen. Som bekant omfattar Sovjetunionen omkring 60 nationer, nationella grupper och folkslag. Sovjetstaten är en mångnationell stat. Det är klart att frågan om det inbördes förhållandet mellan Sovjetunionens folk inte kan undgå att ha den allra största betydelse för oss.

Socialistiska Sovjetrepublikernas Union bildades som bekant år 1922 på Sovjetunionens första sovjetkongress. Den bildades enligt principen om jämlikhet och frivillighet för Sovjetunionens folk. Den nu gällande författningen, som antogs år 1924, är Sovjetunionens första författning. Det var en period, då förhållandet mellan folken ännu inte vederbörligen ordnats, då resterna av misstron mot storryssarna ännu inte försvunnit, då de centrifugala krafterna alltjämt fortsatte att verka. Under dessa förhållanden måste man tillrättalägga det broderliga samarbetet mellan folken på basen av ömsesidig ekonomisk, politisk och militär hjälp, i det man sammanslöt dem till en mångnationell unionsstat. Sovjetmakten kunde inte undgå att se svårigheterna i denna sak. Den hade bevittnat de misslyckade försöken att bilda mångnationella stater i borgerliga länder. Den hade bevittnat försöket med det gamla Österrike-Ungern, som gjort fiasko. Och ändå skred den till att försöka bilda en mångnationell stat, ty den visste att en mångnationell stat, som uppstått på socialismens basis, måste kunna motstå alla tänkbara prövningar.

Sedan dess har 14 år förgått. Perioden är tillräckligt lång för att man skulle kunna granska försöket. Och vad ser vi? Den gångna perioden har tvivelsutan visat att försöket att bilda en mångnationell stat, skapad på socialismens basis, fullständigt lyckats. Det är en otvivelaktig seger för den leninska nationalitetspolitiken. (*Långvariga applåder.*)

Hur skall denna seger förklaras?

Frånvaron av utsugarklasser, vilka är de viktigaste organisatörerna av fejderna mellan nationerna; frånvaron av exploatering, vilken uppammar ömsesidig misstro och underblåser de nationalistiska lidelserna; det faktum, att makten innehaves av arbetarklassen, som är en fiende till allt slags förslavande och en trogen förfäktare av internationalismens idé; det faktiska genomförandet av ömsesidig hjälp folken emellan på det ekonomiska och samhällsliga livets alla områden; och slutligen uppblomstringen av sovjetfolkens nationella kultur, som är nationell till formen och socialistisk till innehållet — alla dessa och liknande faktorer har lett till att mentaliteten hos Sovjetunionens folk i grund förändrats, att känslan av ömsesidig misstro hos dem försvunnit, att en känsla av ömsesidig vänskap utvecklats hos dem och att sålunda en verkligt broderlig samverkan kommit till stånd mellan folken inom den enhetliga unionsstatens system.

Som resultat härav har vi nu en fullt konsoliderad mångnationell socialistisk stat, som motstått alla prövningar och vars stabilitet vilken nationalstat som helst i världen kunde betrakta med avund. (*Stormande applåder.*)

Sådana är de förändringar, som under den gångna perioden ägt rum beträffande det *inbördes förhållandet mellan nationaliteterna i Sovjetunionen.*

Sådan är totalbilden av de förändringar på det ekonomiska och socialpolitiska livets område i Sovjetunionen, vilka ägt rum under perioden från 1924 till 1936.

III. Författningsförslagets viktigaste säregenheter

Hur har alla dessa förändringar i Sovjetunionens liv återspeglats i det nya författningsförslaget?

Med andra ord: vilka är de viktigaste säregenheterna i det författningsförslag, som förelagts denna kongress till behandling?

Författningskommissionen fick i uppdrag att införa förändringar i texten till författningen av år 1924. Resultatet av för fattningskommissionens arbete blev en ny text till författning, ett förslag till en ny författning för Sovjetunionen. Vid utarbetandet av förslaget till den nya författningen utgick författningskommissionen ifrån att en författning inte får förväxlas med ett program. Det innebär att det finnes en väsentlig skillnad mellan ett program och en författning. Medan programmet talar om vad som ännu inte finnes och vad som i framtiden ytterligare måste uppnås och erövrats, så måste författningen däremot tala om det som redan är, som redan nu, i närvarande tid uppnått och erövrats. Programmet gäller i huvudsak framtiden, författningen det närvarande.

Två exempel till illustration.

Vårt sovjetsamhälle har nått så långt att det redan i huvudsak förverkligat socialismen, skapat det socialistiska systemet, d. v. s. förverkligat det som marxisterna med andra ord kallar kommunismens första eller lägre fas. Vi har således i huvudsak redan förverkligat kommunismens första fas, socialismen. (*Långvariga applåder.*) Under denna fas av kommunismen är grundprincipen som bekant formeln: ”Av var och en efter hans förmåga, åt var och en efter hans arbete”. Måste vår författning återspegla det faktum att vi erövrat socialismen? Måste den basera sig på denna erövring? Ja, ovillkorligen. Och detta därför att socialismen för Sovjetunionen är något som redan uppnått och erövrats.

Men sovjetsamhället har ännu inte nått så långt att det förverkligat kommunismens högsta fas, där formeln: ”Av var och en efter hans förmåga, åt var och en efter hans behov” blir den härskande principen, ehuru det sätter sig som mål att i framtiden förverkliga kommunismens högsta fas. Kan vår författning basera sig på kommunismens högsta fas, vilken ännu inte existerar och som ännu måste erövrats? Nej, det kan den inte, emedan kommunismens högsta fas för Sovjetunionen är något som ännu inte förverkligats och som i framtiden måste förverkligas. Den kan det inte, ifall den inte vill förvandlas till ett program eller till en deklaration om framtida erövringar.

Sådan är ramen för vår författning på innevarande historiska tidpunkt.

Sålunda representerar förslaget till den nya författningen totalbilden av den väg vi gått, summan av de erövringar vi redan uppnått. Den utgör alltså en registrering och ett legislativt fixerande av det, som i verkligheten redan uppnått och erövrats. (*Stormande applåder.*)

Det är den första säregenheten i förslaget till Sovjetunionens nya författning.

Vidare. De borgerliga ländernas författningar utgår vanligen från övertygelsen om det kapitalistiska systemets orubblighet. Den viktigaste grundvalen för dessa författningar är kapitalismens principer, dess grundpelare: privatäganderätten till jorden, skogarna, fabriker, verkstäderna, samt övriga produktionsverktyg och -medel; den ena människans exploatering av den andra och förefintligheten av exploatörer och exploaterade; vid den ena samhällspolen den arbetande majoritetens osäkra ställning och vid den andra polen den inte arbetande men säkerställda minoritetens lyx; o. s. v., o. s. v. De borgerliga ländernas författningar bygger på dessa och liknande stödjepelare för kapitalismen. De återspeglar dem, de fixerar dem i legislativ ordning.

Till skillnad från dem utgår förslaget till Sovjetunionens nya författning från det faktum att det kapitalistiska systemet likviderats, det faktum att det socialistiska systemet segrat i Sovjetunio-

nen. Den viktigaste grundvalen för förslaget till Sovjetunionens nya författning utgöres av socialismens principer, dess grundpelare, som redan erövrats och förverkligats: den socialistiska äganderätten till jorden, skogarna, fabrikerna, verkstäderna och övriga produktionsverktyg och -medel; exploateringens och exploatörklassernas avskaffande; avskaffandet av majoritetens armod och minoritetens lyx; arbetslöshetens avskaffande; arbetet som en hederssak för varje arbetsförmedborgare och hans plikt enligt formeln: ”Den som inte arbetar, skall inte heller äta”. Rätt till arbete, d. v. s. rätt för varje medborgare att erhålla garanterat arbete; rätt till vila; rätt till bildning; o. s. v., o. s. v. Förslaget till den nya författningen bygger på dessa och liknande stödjepelare för socialismen. Det återspeglar dem, det fixerar dem i legislativ ordning.

Sådan är den andra säregenheten i förslaget till den nya författningen.

Vidare. De borgerliga författningarna utgår stillatigande från den förutsättningen att samhället består av antagonistiska klasser, klasser som besitter rikedom, och klasser som inte besitter sådan, att vilket parti som än kommer till makten, så måste den statliga ledningen av samhället (diktaturen) tillkomma bourgeoisien; att författningen är nödvändig för att befästa en samhällsordning, som är bekväm och fördelaktig för de besittande klasserna.

Till skillnad från de borgerliga författningarna utgår förslaget till Sovjetunionens nya författning från att det inte längre finnes antagonistiska klasser i samhället, att samhället består av två vänskapligt sinnade klasser, arbetarna och bönderna, att det är just de arbetande klasserna, som innehar makten, att samhällets statliga ledning (diktaturen) tillkommer arbetarklassen som samhällets mest framskridna klass, att författningen är nödvändig för att befästa en samhällsordning, som är bekväm och fördelaktig för de arbetande.

Sådan är den tredje säregenheten i förslaget till den nya författningen.

Vidare. De borgerliga författningarna utgår stillatigande från den förutsättningen att nationerna och raserna inte kan vara likaberättigade, att det finnes fullt likaberättigade nationer och sådana som inte är fullt likaberättigade, att det dessutom existerar ytterligare en tredje kategori av nationer eller raser, exempelvis i kolonierna, vilka innehar ändå mindre rättigheter än de inte fullt likaberättigade nationerna. Det innebär att alla dessa författningar i grunden är nationalistiska, d. v. s. att de är de härskande nationernas författningar.

Till skillnad från dessa författningar är förslaget till Sovjetunionens nya författning däremot djupt internationellt. Det utgår ifrån att alla nationer och raser är jämställda. Det utgår ifrån att skillnaden i hudfärg eller i språk, i kulturnivå eller i den statliga utvecklingsnivån inte, lika litet som någon annan skillnad mellan nationerna och raserna, kan tjäna som grund för att rättfärdiga nationell ojämlikhet. Det utgår ifrån att alla nationer och raser — oberoende av deras förflutna och nuvarande läge, oberoende av deras styrka eller svaghet — måste åtnjuta likadana rättigheter på det ekonomiska, sociala, statliga och kulturella samhällslivets alla områden.

Sådan är den fjärde säregenheten i förslaget till den nya författningen.

Den femte säregenheten i förslaget till den nya författningen är dess konsekventa och fullt genomförda demokrati. Ur demokratiens synpunkt kan de borgerliga författningarna indelas i två grupper: den ena gruppen av författningar förnekar direkt jämlikheten i medborgarnas rättigheter och de demokratiska friheterna eller reducerar den faktiskt till noll. Den andra gruppen av författningar erkänner gärna och affischerar t. o. m. de demokratiska principerna, men gör härvid sådana förbehåll och inskränkningar, att de demokratiska fri- och rättigheterna befinnes vara fullständigt stympade. De talar om lika rösträtt för alla medborgare, men samtidigt inskränker de den genom bofasthets-, bildnings- och t. o. m. förmögenhetscensus. De talar om lika rättigheter för medborgarna, men samtidigt gör de det förbehållet, att detta inte gäller

kvinnorna eller endast delvis gäller dem. 0. s. v., o. s. v.

Det säregna i förslaget till Sovjetunionens nya författning består i att det är fritt från dylika förbehåll och inskränkningar. Författningsförslaget gör ingen skillnad mellan aktiva och passiva medborgare, enligt det är alla medborgare aktiva. Det erkänner ingen skillnad i rättigheterna mellan män och kvinnor, mellan "bofasta" och "icke-bofasta", mellan besuttna och obesuttna, mellan bildade och icke bildade. Det tillerkänner alla medborgare lika rättigheter. Varken förmögenhetsförhållande eller nationell härkomst, varken kön eller tjänsteförhållande bestämmer varje medborgares ställning i samhället, utan endast hans personliga förmåga och personliga arbete.

Till sist har vi ännu en säregenhet i förslaget till den nya författningen. De borgerliga författningarna inskränker sig vanligen till att fixera medborgarnas formella rättigheter, utan att bekymra sig om betingelserna för att förverkliga dessa rättigheter, om möjligheten att förverkliga dem, om medlen att förverkliga dem. Man talar om medborgarnas jämlikhet men glömmer att det inte kan finnas någon verklig jämlikhet mellan företagaren och arbetaren, mellan godsägaren och bonden, då den förstnämnde har rikedom och politiskt inflytande i samhället, medan den senare är berövad både det förra och det senare, då den förstnämnde är exploatör och den senare exploaterad. Eller också: man talar om yttrande-, mötes- och tryckfrihet, men glömmer att alla dessa friheter för arbetarklassen kan förvandlas till en tom fras, ifall den är berövad möjligheten att ha lämpliga möteslokaler, goda tryckerier, en tillräcklig mängd tryckpapper o. s. v. till sitt förfogande.

Det säregna i förslaget till den nya författningen består i att den inte inskränker sig till att fixera medborgarnas formella rättigheter utan flyttar tyngdpunkten över till frågan om garantierna för dessa rättigheter, till frågan om medlen för att förverkliga dessa rättigheter. Det proklamerar inte helt enkelt jämlikhet i medborgarnas rättigheter, utan säkerställer den, också genom att legislativt fixera det faktum att utsagningsregimen likviderats, det faktum att medborgarna frigjorts från all slags utsugning. Det proklamerar inte helt enkelt rätten till arbete, utan säkerställer den även genom att legislativt fixera det faktum att kriser inte förekommer i sovjetsamhället, det faktum att arbetslösheten avskaffats. Det proklamerar inte helt enkelt de demokratiska friheterna, utan säkerställer dem även på legislativ väg medelst bestämda materiella medel. Det är därför förståeligt att demokratismen i förslaget till den nya författningen inte är en "vanlig", och "allmänt erkänd" demokratism i allmänhet, utan en *socialistisk* demokratism.

Sådana är de viktigaste säregenheterna i förslaget till Sovjetunionens nya författning.

Så återspeglas i förslaget till den nya författningen de förskjutningar och förändringar i Sovjetunionens ekonomiska och samhällspolitiska liv, vilka ägt rum under perioden från 1924 till 1936.

IV. Den borgerliga kritiken av författningsförslaget

Några ord om den borgerliga kritiken av författningsförslaget.

Frågan om hur den borgerliga pressen i utlandet förhåller sig till författningsförslaget erbjuder obestridligen ett visst intresse. För så vitt den utländska pressen återspeglar den allmänna opinionen bland olika befolkningsskikt i de borgerliga länderna, kan vi inte förbigå den kritik, som denna press igångsatt mot författningsförslaget.

De första tecknen på hur den utländska pressen reagerade för författningsförslaget kom till uttryck i en bestämd tendens: att tåga ihjäl författningsförslaget. Jag syftar i detta fall på den mest reaktionära, fascistiska pressen. Denna grupp av kritiker ansåg det vara bäst att helt enkelt tåga ihjäl författningsförslaget, att låtsas som om förslaget inte funnits till och överhuvud inte

existerade. Man kan säga att förtigande inte är någon kritik. Men det är oriktigt. Som en särskild metod att ignorera är förtigandet också en form av kritik, visserligen dum och löjlig, men i alla fall en form av kritik. (*Allmänt skratt, applåder.*) Men de hade ingen framgång med metoden att tuga. Sist och slutligen blev de tvungna att öppna på klaffen och underrätta världen om att hur beklagligt det än är, så existerar det likväl ett förslag till Sovjetunionens författning, och det inte bara existerar, utan det börjar också visa en skadlig inverkan på hjärnorna. Ja, annorlunda kan det heller inte vara, ty det finns i alla fall ett slags allmän opinion i världen, det finns läsare, levande människor, som vill veta sanningen om fakta, och det finns ingen möjlighet att länge hålla dem kvar i bedrägeriets klor. Med bedrägeri kommer man inte långt...

Den *andra* gruppen av kritiker erkänner att författningsförslaget verkligen finnes till, men den anser att förslaget inte erbjuder något större intresse, emedan det i själva verket inte är ett författningsförslag, utan bara ett papper, ett tomt löfte, som är beräknat på att vara en viss manöver och lura folk. De tillägger dessutom att någonting bättre än detta förslag skulle Sovjetunionen inte heller kunna ge, emedan Sovjetunionen själv inte är någon stat, utan allt som allt — ett geografiskt begrepp (*allmänt skratt*), och då den inte är någon stat, så kan inte heller dess författning vara någon verklig författning. En typisk representant för denna kritikergrupp är, så underligt det än låter, det tyska halvofficiella organet ”Deutsche Diplomatisch Politische Korrespondenz”. Tidskriften förklarar rent ut att förslaget till Sovjetunionens författning är ett tomt löfte, ett bedrägeri, ”potemkinkulisser”. Utan att tveka påstår den att Sovjetunionen inte är någon stat, att Sovjetunionen ”inte utgör någonting annat än ett exakt bestämbar geografiskt begrepp” (*allmänt skratt*), att Sovjetunionens författning med hänsyn till detta inte kan erkännas som en verklig författning.

Vad skall man säga om sådana, med förlov sagt, kritiker?

I en av sina berättelser har den store ryske författaren Sjtjedrin tecknat typen av en tjurskallig byråkrat, synnerligen inskränkt och dum, men till ytterlighet självsäker och nitisk. Sedan byråkraten infört ”ordning och stillhet” i det honom ”anförtrodda” området genom att bringa tusentals invånare om livet och sticka tiotals städer i brand, blickade han sig omkring och upptäckte vid horisonten Amerika, ett land som förstas är tämligen okänt, där det tycks finnas några slags friheter, som förvirrar folket, och där staten styres enligt andra metoder. Byråkraten lade märke till Amerika och blev indignerad: vad är det för ett land, varifrån har det kommit, med vilken rätt existerar det egentligen? (*Skratt, applåder.*) Det upptäcktes förstas händelsevis för några hundra år sedan, men kan man inte täcka över det igen, så att det inte syns en skymt av det? (*Allmänt skratt.*) Och därpå utgav han påbudet: ”Täck över Amerika igen!” (*Allmänt skratt.*)

Det synes mig som om herrarna i ”Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz” på pricken liknade den sjtjedrinska byråkraten. (*Skratt, instämmande applåder.*) Sovjetunionen har redan länge varit en nagel i ögat på dessa herrar. Sedan nitton år står Sovjetunionen som en fyrbåk, den infekterar arbetarklassen i hela världen med frihetens anda och utlöser raseri hos arbetarklassens fiender. Och det visar sig att Sovjetunionen inte bara helt enkelt existerar, utan rent av växer, att den inte bara växer, utan rent av har framgång, att den inte bara har framgång, utan t. o. m. utarbetar förslag till en ny författning, ett förslag som upprör sinnena och väcker nya förhoppningar hos de förtryckta klasserna. (*Applåder.*) Skulle inte herrarna i det tyska halvofficiella organet bli indignerade efter allt detta? Vad är det för ett land, tjuver de, med vad rätt existerar det (*allmänt skratt*), och om det upptäcktes i oktober 1917, varför skulle man inte kunna täcka över det igen, så att det inte syns en skymt av det? Och därefter fattade de beslutet att täcka över Sovjetunionen igen och kungöra för alla att Sovjetunionen inte existerar som stat, att Sovjetunionen inte är någonting annat än helt enkelt ett geografiskt begrepp! (*Allmänt skratt.*)

När den svtjedrinska byråkraten utfärdade påbudet att Amerika ånyo skulle täckas över, så hade han oaktat all sin dumhet likväl så mycket sinne för realiteten, att han samtidigt sade sig: ”Men den saken är troligen inte beroende av mig”. (Allmänna skrattsalvor, *Stormande applåder.*) Jag vet inte, om herrarna i det tyska halvofficiella organet har tillräckligt förstånd att fatta att de förstås kan ”täcka över” en eller annan stat på papperet, men att om man talar allvarligt, så ”är den saken inte beroende av dem”... (Allmänna skrattsalvor, *Stormande applåder.*)

Vad den saken beträffar att Sovjetunionens författning skulle vara ett tomt löfte, ”potemkinkulisser” o. s. v., så skulle jag vilja hänvisa till en rad erkända fakta, vilka talar för sig själva.

År 1917 störtade Sovjetunionens folk bourgeoisien och upprättade proletariats diktatur, upprättade sovjetmakten. Det är ett faktum och inget löfte.

Sedan likviderade sovjetmakten godsägarnas klass och överlämnade mer än 150 miljoner hektar f. d. godsägar-, kron- och klosterjord åt bönderna, och detta utöver den jord, som redan förut befann sig i böndernas händer. Det är ett faktum och inget löfte.

Sedan exproprierade sovjetmakten kapitalistklassen, tog ifrån den bankerna, fabrikerna, järnvägarna samt övriga produktionsverktyg och -medel, förklarade dem för socialistisk egendom och ställde arbetarklassens bästa män i spetsen för dessa företag. Det är ett faktum och inget löfte. (*Långvariga applåder.*)

Sedan sovjetmakten organiserat industrin och jordbruket på nya, socialistiska grundvalar, med en ny teknisk bas, har den nått så långt att jordbruket i Sovjetunionen numera ger en halvannan gång större produktion än under förkrigstiden, att industrins produktion sju gånger överstiger förkrigstidens produktion, att folkinkomsten fyrdubblats i jämförelse med förkrigstiden. Allt detta är fakta och inga löften. (*Långvariga applåder.*)

Sovjetmakten har vidare avskaffat arbetslösheten, förverkligat rätten till arbete, rätten till vila och rätten till bildning, den har tryggt arbetarna, bönderna och de intellektuella bättre materiella och kulturella levnadsförhållanden, den har säkerställt förverkligandet av medborgarnas allmänna, direkta och lika rösträtt med hemlig omröstning. Allt detta är fakta och inga löften. (*Långvariga applåder.*)

Sovjetunionen har slutligen gett ett förslag till en ny författning, vilket inte är något löfte utan en registrering och en legislativ fixering av dessa allmänt kända fakta, en registrering och en legislativ fixering av det, som redan uppnåtts och erövrats.

Man frågar sig, vad herrarnas i det tyska halvofficiella organet prat om ”potemkinkulisser” egentligen går ut på, om inte därpå att de föresatt sig att dölja sanningen om Sovjetunionen för folket, att föra folket bakom ljust, att bedraga det.

Sådana är fakta. Och fakta är, som man säger, envisa ting. Herrarna i det tyska halvofficiella organet kan säga: så mycket sämre för fakta. (*Allmänt skratt.*) Men då kan man svara dem med det bekanta ryska ordspråket: ”För narrar existerar ingen lag”. (*Hjärtligt skratt och Långvariga applåder.*)

Den tredje kritikergruppen har ingenting emot att tillerkänna författningsförslaget vissa förtjänster, den anser förslaget vara en positiv företeelse men den betvivlar, förstår ni, i hög grad att en del av dess grundsatser skall kunna förverkligas, ty den är övertygad om att dessa grundsatser överhuvud är ogenomförbara och måste stanna på papperet. De är, milt sagt, skeptiker. Sådana skeptiker förekommer i alla länder.

Det bör sägas att det inte är första gången vi stöter på dem.

När bolsjevikerna tog makten år 1917, sade skeptikerna: bolsjevikerna är kanske inte dåligt folk, men med makten kommer de ingen vart, det går åt skogen. I verkligheten visade det sig likväl att det inte gick åt skogen för bolsjevikerna utan för skeptikerna.

Under inbördeskriget och den utländska interventionen förklarade denna skeptikergrupp: sovjetmakten är förstås ingen dum sak, men Denikin och Koltjak plus utlänningarna kommer nog att slå ned den. I verkligheten visade det sig likväl att skeptikerna också här räknade fel.

När sovjetregeringen offentliggjorde den första femårsplanen, framträdde skeptikerna ånyo på scenen och utlät sig: femårsplanen är naturligtvis bra, men den kan knappast realiseras, man får anta, att det går på tok för bolsjevikerna med femårsplanen. Fakta visade emellertid att skeptikerna igen hade otur: femårsplanen genomfördes på fyra år.

Detsamma bör sägas om förslaget till den nya författningen och skeptikernas kritik av den. Vi behövde bara publicera förslaget, för att denna kritikergrupp ånyo skulle visa sig på scenen med sin ömkliga skepsis, med sina tvivel på att en del av författningens grundsatser är genomförbara. Det finns inte den ringaste grund att betvivla att skeptikerna också denna gång kommer att ha orätt, som de haft så många gånger under den gångna tiden.

Den fjärde kritikergruppen går också till angrepp mot den nya författningen och karaktäriserar den som en ”förskjutning åt höger”, ett ”avstående från proletariats diktatur”, ett ”likviderande av den bolsjevikiska regimen”. ”Bolsjevikerna har svängt åt höger, det är ett faktum” — påstår de i olika tonarter. Särskilt ivriga i detta avseende är några polska och en del amerikanska tidningar.

Vad kan man säga om dessa, med förlov sagt, kritiker?

Om de utlägger utvidgandet av basen för arbetarklassens diktatur och diktaturens förvandling till ett smidigare och följaktligen mäktigare system av den statliga samhällsledningen inte som ett stärkande av arbetarklassens diktatur, utan som dess försvagande eller rent av som ett uppgivande av den, så är det tillåtligt att fråga: vet dessa herrar överhuvud, vad arbetarklassens diktatur är för något?

Om de kallar det legislativa fixerandet av socialismens seger, det legislativa fixerandet av industrialiseringens, kollektiviseringens och demokratiseringens framgångar för en ”förskjutning åt höger”, så är det tillåtligt att fråga: kan dessa herrar överhuvud skilja mellan höger och vänster? (*Allmänt skratt, applåder.*)

Det kan inte råda något tvivel om att dessa herrar slutgiltigt trasslat in sig i sin kritik av författningsförslaget och i samma veva förväxlat höger och vänster.

Man kan inte låta bli att med anledning av detta erinra sig ”pigan” Pelageja i Gogols ”Döda själar”. Gogol berättar att hon en gång företog sig att visa vägen åt Tjitjikovs kusk, Selifan, men då hon inte kunde skilja mellan högra och vänstra sidan av vägen, så trasslade hon in sig och råkade i en otrevlig situation. Det måste medges att våra kritiker i de polska tidningarna trots all sin ambition inte kan skryta med en särdeles mycket högre förståndsnivå än ”pigan” Pelageja i ”Döda själar”. (*Applåder.*) Ni minns kanske att kusken Selifan ansåg sig böra läxa upp Pelageja för att hon blandade ihop höger och vänster och sade: ”Ack, du barfotamaja — du vet inte skillnad mellan höger och vänster.” Det synes mig att man på samma sätt borde läxa upp våra olycksfåglar till kritiker och säga dem: ”Ack, ni bedrövliga kritiker ... ni vet inte skillnad mellan höger och vänster.” (*Långvariga applåder.*)

Slutligen finns det ännu en kritikergrupp. Medan den föregående gruppen beskyller författningsförslaget för att avstå från arbetarklassens diktatur, så kommer denna grupp däremot med beskyllningen att förslaget ingenting ändrar i de förhållanden, som råder i Sovjetunionen, att det

lämnar arbetarklassens diktatur orubbad, att det inte medger frihet för politiska partier och upprätthåller den ledande ställning, som kommunistiska partiet för närvarande intager i Sovjetunionen. Härvid anser denna kritikergrupp att frånvaron av frihet för partier i Sovjetunionen är ett tecken på kränkning av demokratisens grundprinciper.

Jag måste erkänna att förslaget till den nya författningen verkligen upprätthåller regimen av arbetarklassens diktatur och likaså bibehåller Sovjetunionens kommunistiska partis nuvarande ledande ställning oförändrad. (*Stormande applåder.*) Om de värda kritikerna anser detta vara en brist i författningsförslaget, så kan man endast beklaga det. Vi bolsjeviker anser det däremot vara en förtjänst hos författningsförslaget. (*Stormande applåder.*)

Vad beträffar frihet för olika politiska partier, så hyser vi här en något avvikande uppfattning. Partiet är en del av klassen, dess avancerade del. Flera partier, och således också partifrihet, kan existera endast i ett samhälle, där det finnes antagonistiska klasser, vilkas intressen är fientliga och oförsonliga, där det exempelvis finnes kapitalister och arbetare, godsägare och bönder, kulaker och fattiga bönder o. s. v. Men i Sovjetunionen existerar inte längre sådana klasser som kapitalister, godsägare, kulaker o. s. v. I Sovjetunionen finnes endast två klasser, arbetare och bönder, vilkas intressen inte är fientliga utan tvärtom vänskapliga. Följaktligen finnes i Sovjetunionen ingen jordmån för flera partiernas existens och således inte heller för frihet för dessa partier. I Sovjetunionen finns det jordmån för endast ett parti, kommunistiska partiet. I Sovjetunionen kan endast ett parti existera — kommunisternas parti, som djärvt och konsekvent försvarar arbetarnas och böndernas intressen. Och att det inte dåligt försvarar dessa klassers intressen, det torde väl knappast kunna betvivlas. (*Stormande applåder.*)

Det talas om demokrati. Men vad är demokrati? I de kapitalistiska länderna, där det finnes antagonistiska klasser, är demokratin i sista hand demokrati för de starka, demokrati för den besittande minoriteten. I Sovjetunionen däremot är den demokrati för de arbetande, d. s. v. demokrati för alla. Men av detta framgår att det inte är Sovjetunionens nya författning, som kränker demokratins principer, utan de borgerliga författningarna. Därför tror jag att Sovjetunionens författning är den enda fullkomligt demokratiska författningen i världen.

Så förhåller det sig med den borgerliga kritiken av förslaget Sovjetunionens nya författning.

V. Rättelser och tillägg till författningsförslaget

Vi övergår till frågan om de rättelser och tillägg till författningsförslaget, vilka framförts av medborgarna under den allmänna diskussionen om förslaget.

Den allmänna diskussionen om författningsförslaget bragte som bekant ett ganska betydande antal rättelser och tillägg. Alla har publicerats i sovjetpressen. Med hänsyn till mångfalden av varierande rättelser och deras olika värde borde de enligt min mening delas upp i tre kategorier.

Det utmärkande draget för rättelserna i den första kategorin består i att de inte rör sig om författningsfrågorna, utan om de blivande lagstiftande organens löpande legislativa arbete. En del frågor berör försäkringsväsendet, andra kollektivbruksuppbygget, andra åter det industriella uppbygget, andra finansväsendets frågor. Det är temat för dessa rättelser. Författarna till dessa rättelser har tydligen inte gjort klart för sig skillnaden mellan författningsfrågor och löpande lagstiftningsfrågor. Just därför försöker de pressa in så många lagar som möjligt i författningen och förvandlar därigenom författningen till någonting liknande en lagsamling. Men författningen är ingen lagsamling. Författningen är en grundlag och endast en grundlag.

Författningen utesluter inte, utan förutsätter ett löpande legislativt arbete av de blivande lagstiftande organen. Författningen ger den juridiska basen för dessa organs framtida lagstiftande

verksamhet. Därför bör enligt min mening rättelser och tillägg av denna art, vilka inte direkt hänför sig till författningen överlämnas till landets blivande lagstiftande organ.

Till den andra kategorin bör hänföras sådana rättelser och tillägg, vilka försöker införa i författningen element av historiska upplysningar eller element av deklamationer om, vad sovjetmakten ännu inte uppnått och vad den måste uppnå i framtiden. Att i författningen notera, vilka svårigheter partiet, arbetarklassen och alla de arbetande övervunnit under de många årens kamp för socialismen, att i författningen påvisa sovjetrörelsens slutmål, d. v. s. det fullständiga kommunistiska samhällets uppbyggande, det är temat för dessa i olika variationer upprepade rättelser. Jag tror att också sådana rättelser och tillägg måste läggas åt sidan, emedan de inte direkt hänför sig till författningen. Författningen är en registrering och ett legislativt fixerande av de erövringar, som redan vunnits och tryggats. Om vi inte vill förvränga denna författningens grundläggande karaktär, så får vi inte fylla den med historiska upplysningar om det förflutna eller med deklamationer om framtida erövringar av Sovjetunionens arbetande folk. För detta ändamål har vi andra vägar och andra dokument.

Till den tredje kategorin bör slutligen hänföras sådana rättelser och tillägg, vilka står i direkt samband med författningsförslaget.

En betydande del av rättelserna i denna kategori har en redaktionell karaktär. Man skulle därför kunna överlämna dem till den redaktionskommitté som denna kongress troligen kommer att tillsätta, och ge den i uppdrag att slutgiltigt redigera texten till den nya författningen.

Vad de övriga rättelserna i den tredje kategorin beträffar så har de en mera väsentlig karaktär, och man bör därför enligt min mening säga några ord om dem här.

1. Framför allt rättelserna till första artikeln i författningsförslaget. Här föreligger fyra rättelser. Några föreslår att i stället för orden "arbetarnas och böndernas stat" sätta orden: "de arbetandes stat". Andra föreslår att till orden "arbetarnas och böndernas stat" foga: "och de arbetande intellektuella". Den tredje gruppen föreslår att i stället för orden: "arbetarnas och böndernas stat" säga: "alla på Sovjetunionens territorium boende rasers och nationaliteters stat". Den fjärde gruppen föreslår att ersätta ordet "bonde" med ordet "kollektivbrukare" eller med orden: "det socialistiska jordbrukets arbetande".

Bör dessa rättelser godkännas? Jag tror att de inte bör godkännas.

Om vad talar den första artikeln i författningsförslaget? Den talar om sovjetsamhällets klassammansättning. Kan vi marxister i författningen förbigå frågan om vårt samhälles klassammansättning? Nej, det kan vi inte. Sovjetsamhället består som bekant av två klasser, av arbetare och bönder. Författningsförslagets första artikel talar just om detta. Följaktligen återspeglar författningsförslagets första artikel riktigt vårt samhälles klassammansättning. Det kan frågas: och de arbetande intellektuella? De intellektuella har aldrig varit och kan inte vara en klass — de har varit och förblir ett mellanskikt, som rekryterar sina medlemmar bland alla samhällsklasser. I den gamla tiden rekryterade de intellektuella sina medlemmar bland adeln och bourgeoisin, delvis bland bönderna och endast i ytterst ringa mån bland arbetarna. I vår tid, sovjettiden, rekryterar de intellektuella sina medlemmar huvudsakligen bland arbetarna och bönderna. Men hur de än rekryterar sina medlemmar och hurudan karaktär de än har, så utgör de intellektuella likväl ett mellanskikt och ingen klass.

Inkräktar inte denna omständighet på de arbetande intellektuellas rättigheter? Inte det ringaste! Författningsförslagets första artikel talar inte om de olika skiktens rättigheter i sovjetsamhället, utan om detta samhälles klassammansättning. Om sovjetsamhällets olika skikts rättigheter, däribland även de arbetande intellektuellas rättigheter, talas huvudsakligen tionde och elfte

kapitlen av författningsförslaget. Av dessa kapitel framgår att arbetarna, bönderna och de arbetande intellektuella är fullständigt likaberättigade på alla områden av landets ekonomiska, politiska, sociala och kulturella liv. Följaktligen kan det inte ens bli tal om ett inkräktande på de arbetande intellektuellas rättigheter.

Detsamma bör sägas om de nationer och raser, som tillhör Sovjetunionen. I författningsförslagets andra kapitel har det redan sagts att Sovjetunionen är en fri union av likaberättigade nationer. Behöver denna formel upprepas i författningsförslagets första artikel, där det inte talas om sovjetsamhällets nationella sammansättning, utan om dess klassammansättning? Det är klart att det inte behövs. Vad beträffar de till Sovjetunionen hörande nationernas och rasernas rättigheter, så talas det härom i författningsförslagets andra, tionde och elfte kapitel. Av dessa kapitel framgår att Sovjetunionens nationer och raser åtnjuter lika rättigheter inom alla områden av landets ekonomiska, politiska, sociala och kulturella liv. Följaktligen kan det inte ens bli tal om ett inkräktande på de nationella rättigheterna.

Det vore också oriktigt att ersätta orden "bonde" med "kollektivbrukare" eller med orden "det socialistiska jordbrukets arbetande". För det första finns det fortfarande bland bönderna förutom kollektivbrukarna över en miljon inte kollektiviserade gårdar. Vad skall man göra med dem? Inte tänker väl författarna till denna rättelse lämna dem ur räkningen? Det vore oklokt. För det andra, om majoriteten av bönderna börjat driva kollektivt jordbruk, så betyder det ändå inte att de upphört att vara bönder, att de inte längre har något jordbruk, någon gård o. s. v. för sin personliga räkning. För det tredje finge man då också lov att ersätta ordet "arbetare" med orden "den socialistiska industrins arbetande", vilket författarna till rättelsen av någon anledning likväl inte föreslår. Och till sist — har då arbetarnas klass och böndernas klass redan försvunnit hos oss? Och ifall de inte försvunnit, är det då lönt att stryka de för dem fastställda benämningarna ur språkbruket? Författarna till rättelsen har tydligen inte haft det nuvarande samhället i sikte, utan det framtida samhället, där det inte längre kommer att finnas några klasser, utan där arbetarna och bönderna kommer att ha förvandlats till arbetande i det enhetliga kommunistiska samhället. De löper alltså tydligen i förväg. Men vid författningens utarbetande får man inte utgå från framtiden, utan från det nuvarande, från det som redan är. Författningen kan och får inte löpa i förväg.

2. Sedan kommer rättelsen till författningsförslagets 17:de artikel. Rättelsen går ut på ett förslag att helt utesluta ur författningsförslaget art. 17, där det talas om att unionsrepublikerna bibehåller rätten till fritt utträde ur Sovjetunionen. Jag tror att detta förslag är oriktigt och därför inte bör antagas av kongressen. Sovjetunionen är en frivillig union av likaberättigade unionsrepubliker. Att utesluta ur författningen artikeln om rätten till fritt utträde ur Sovjetunionen vore att kränka unionens frivilliga karaktär. Kan vi gå med på ett sådant steg? Jag tror att vi inte kan och inte bör gå med på detta steg. Man säger att det inte finns en enda republik i Sovjetunionen, som skulle vilja utträda ur Sovjetunionen och att artikel 17 på grund härav inte har någon praktisk betydelse. Naturligtvis är det sant att det inte finns en enda republik hos oss, som skulle vilja utträda ur Sovjetunionen. Men härav följer alls inte att vi inte i författningen bör fixera unionsrepublikernas rätt till fritt utträde ur Sovjetunionen. I Sovjetunionen finns det inte heller någon unionsrepublik, som skulle vilja förtrycka en annan unionsrepublik. Men härav följer alls inte att man ur Sovjetunionens författning bör utesluta den artikel, som behandlar unionsrepublikernas lika rättigheter.

3. Vidare föreligger ett förslag om att komplettera författningsförslagets andra kapitel med en ny artikel, vars innehåll går ut på att de autonoma socialistiska sovjetrepublikerna kan ombildas till socialistiska unionssovjetrepubliker, så snart de uppnått en erforderlig ekonomisk och kulturell utvecklingsnivå.

Kan detta förslag antagas? Jag tror att det inte bör antagas. Det är oriktigt, inte bara med hänsyn

till innehållet, utan också med hänsyn till motiveringen. De autonoma republikernas övergång till unionsrepublikernas kategori får inte motiveras med deras ekonomiska och kulturella mogenhet, liksom man inte heller får motivera den ena eller andra republikens kvarblivande bland de autonoma republikerna med dess ekonomiska eller kulturella efterblivenhet. Det vore inte ett marxistiskt, inte ett leninistiskt tillvägagångssätt. Tatariska republiken exempelvis förblir en autonom republik, medan Kasachska republiken blir en unionsrepublik. Men det betyder ändå inte att Kasachska republiken står högre än den Tatariska republiken med hänsyn till kulturell och ekonomisk utveckling. Saken förhåller sig alldeles tvärtom. Detsamma bör sägas exempelvis om Volga-tyskarnas autonoma republik och Kirgisiska unionsrepubliken. Den förstnämnda står högre än den senare i kulturellt och ekonomiskt avseende, ehuru den förblir en autonom republik.

Vilka är då de kännetecken, som ger anledning till att överföra autonoma republiker till unionsrepublikernas kategori? Dessa kännetecken är tre.

För det första måste republiken vara en gränsrepublik, som inte på alla sidor är omgiven av Sovjetunionens territorium. Varför? Därför att om unionsrepubliken bibehåller rätten att utträda ur Sovjetunionen, så måste en republik, då den blir unionsrepublik, ha logisk och faktisk möjlighet att ställa frågan om utträde ur Sovjetunionen. Och denna fråga kan endast ställas av en sådan republik, som, låt oss säga, gränsar till någon utländsk stat och följaktligen inte på alla sidor är omgiven av Sovjetunionens territorium. Självfallet finns det ingen republik hos oss, som faktiskt skulle ställa frågan om utträde ur Sovjetunionen. Men då rätten att utträda ur Sovjetunionen bibehålles för unionsrepublikerna, måste det hela ordnas så all denna rätt inte förvandlas till en tom och meningslös rätt på papperet. Tag exempelvis Basjkiriska eller Tatariska republiken. Antag att dessa autonoma republiker överfördes till unionsrepublikernas kategori. Skulle de logiskt och faktiskt kunna ställa frågan om utträde ur Sovjetunionen? Nej, det skulle de inte. Varför? Emedan de på alla sidor är omgivna av sovjetrepubliker och -områden, så att de i själva verket inte har någon möjlighet att komma ut ur Sovjetunionen. (*Allmänt skratt, applåder.*) Därför vore det oriktigt att överföra sådana republiker till unionsrepublikernas kategori.

För det andra måste den nationalitet, som ger sovjetrepubliken dess namn, utgöra en mer eller mindre kompakt majoritet inom republiken. Tag exempelvis Krimiska autonoma republiken. Den är en gränsrepublik, men krimtatarerna utgör inte majoriteten i denna republik — tvärtom befinner de sig i minoritet där. Det vore alltså oriktigt och ologiskt att överföra Krimiska republiken till unionsrepublikernas kategori.

För det tredje får republiken inte vara alltför liten med hänsyn till befolkningssiffran, den måste ha en befolkning på, låt oss säga, inte mindre men mer än en miljon. Varför? Därför att det vore oriktigt att förutsätta att en liten sovjetrepublik, som har en minimal befolkning och en obetydlig armé, skulle kunna räkna på en oavhängig statlig existens. Det behöver väl knappast betvivlas att de imperialistiska rövarena hastigt och lustigt skulle lägga vantarna på den.

Med mindre än att dessa tre objektiva kännetecken är förhanden tror jag det vore oriktigt att på innevarande historiska tidpunkt ställa frågan om att överföra den ena eller andra autonoma republiken till unionsrepublikernas kategori.

4. Vidare föreslår man att ur artiklarna 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 och 29 stryka det noggranna uppräknandet av unionsrepublikernas administrativt-territoriala uppdelning i landskap och distrikt. Jag tror att inte heller detta förslag kan godkännas. I Sovjetunionen har vi folk, som med största nöje och oförtrutet är beredda att forma om landskapen och distrikten och på så sätt införa förvirring och osäkerhet i arbetet. Författningsförslaget lägger tygel på dessa personer. Och det är mycket bra, ty här liksom i mycket annat kräves en atmosfär av säkerhet, kräves det stabilitet och

klarhet.

5. Den femte rättelsen hänför sig till 33:e artikeln. Man anser det inte vara ändamålsenligt att bilda två kamrar och föreslår att avskaffa nationalitetssovjeten. Jag tror att också detta förslag är oriktigt. Enkamarsystem skulle vara bättre än tvåkamarsystem, ifall Sovjetunionen vore en enhetlig nationalstat. Men Sovjetunionen är ingen enhetlig nationalstat. Sovjetunionen är som bekant en mångnationell stat. Vi har ett högsta organ, där de intressen, som är gemensamma för alla Sovjetunionens arbetande, oberoende av deras nationalitet, är representerade. Det är unionssovjeten. Men Sovjetunionens nationaliteter har förutom de gemensamma intressena också sina *särskilda, specifika* intressen, som står i samband med deras nationella särdrag. Får dessa specifika intressen åsidosättas? Nej, det får inte ske. Behövs det ett speciellt högsta organ för att ge uttryck åt just dessa specifika intressen? Ja, ovillkorligen. Det kan inte råda något tvivel om att det vore omöjligt att styra en mångnationell stat som Sovjetunionen utan ett sådant organ. Den andra kammaren, Sovjetunionens nationalitetssovjet, utgör just ett sådant organ.

Man hänvisar till de europeiska och amerikanska staternas parlamentariska historia, man hänvisar till att tvåkamarsystemet i dessa länder endast uppvisat nackdelar, att den andra kammaren vanligen urartar till ett centrum för reaktionen och en broms mot framåtskridandet. Allt detta är sant. Men det sker därför att det i dessa länder inte existerar jämlikhet mellan kamrarna. Som bekant tillerkännes den andra kammaren ofta större rättigheter än den första, och dessutom organiseras den andra kammaren i regel på ett odemokratiskt sätt, inte sällan genom att dess medlemmar utnämnes uppifrån. Utan tvivel skulle dessa nackdelar avlägsnas, om man genomförde jämlikhet mellan de båda kamrarna och organiserade den andra kammaren lika demokratisk som den första.

6. Det föreslås vidare ett tillägg till författningsförslaget, vari kräves samma medlemsantal i de båda kamrarna. Detta förslag tror jag man skulle kunna godkänna. Det ger enligt min mening ett tydligt politiskt plus därigenom att det under stryker kamrarnas jämlikhet.

7. Sedan kommer ett tillägg till författningsförslaget, i vilket det föreslås att välja deputerade till nationalitetssovjeten på samma sätt som till unionssovjeten, genom direkta val. Jag anser att också detta förslag skulle kunna godkännas. Det är sant att det kan förorsaka en del tekniska olägenheter vid valen. Men i stället kommer det att ge en stor politisk vinst, emedan det måste öka nationalitetssovjetens auktoritet.

8. Vidare kommer ett tillägg till 40:e artikeln, enligt vilket det föreslås att tillerkänna Högsta sovjetens presidium rätt att utfärda temporära lagstiftningsakter. Jag anser att detta förslag är oriktigt och inte bör antagas av kongressen. Man måste äntligen få slut på det tillståndet att inte bara ett organ, utan en hel rad organ stiftar lagar. Ett sådant förhållande står i strid mot principen om lagarnas stabilitet. Och lagarnas stabilitet behöver vi nu mer än någonsin. Den lagstiftande makten i Sovjetunionen bör handhas av ett enda organ, Sovjetunionens Högsta sovjet.

9. Det föreslås vidare ett tillägg till 48:e artikeln i författningsförslaget, enligt vilket ordföranden för Sovjetunionens Högsta sovjets presidium inte skulle väljas av Sovjetunionens Högsta sovjet, utan av hela landets befolkning. Jag anser detta tillägg vara oriktigt, emedan det inte står i överensstämmelse med andan i vår författning. Enligt vårt författningssystem skall Sovjetunionen inte ha någon individuell president, vald av hela befolkningen liksom Högsta sovjeten och som kunde ställa sig i motsättning mot Högsta sovjeten. I Sovjetunionen är presidenten ett kollegium: Högsta sovjetens presidium, inklusive också ordföranden för Högsta sovjetens presidium, vilket inte är valt av hela befolkningen utan av Högsta sovjeten och redovisningsskyldigt inför denna. Historiens erfarenhet visar att en sådan struktur av de högsta organen är den mest demokratiska,

som tryggar landet mot inte önskvärda eventualiteter.

10. Vidare kommer en rättelse till samma 48:e artikel. Den lyder: att öka antalet ställföreträdare för ordföranden i Sovjetunionens Högsta sovjets presidium upp till elva, så att varje unions-republik får en ställföreträdare. Denna rättelse anser jag kunna godkännas, ty den förbättrar det hela och kan endast befästa auktoriteten för Sovjetunionens Högsta sovjets presidium.

11. Vidare följer en rättelse till 77:e artikeln. Den kräver inrättandet av ett nytt unionsomfattande folkkommissariat: folkkommissariatet för försvarsindustrin. Jag tror att man borde godkänna också denna rättelse (*applåder*), ty det är på tiden att avskilja vår försvarsindustri och organisera den med ett eget folkkommissariat i spetsen. Det synes mig att detta endast kan förbättra vårt lands försvarsväsende.

12. Sedan följer en rättelse till 124:e artikeln i författningsförslaget, vilken kräver en ändring av artikeln i den riktningen att utövandet av religiösa ceremonier skulle förbjudas. Jag tror att denna rättelse bör förkastas, emedan den inte står i överensstämmelse med andan i vår författning.

13. Till sist har vi ytterligare en rättelse, som har en mer eller mindre väsentlig karaktär. Jag syftar på rättelsen till 135:e artikeln i författningsförslaget. Det föreslås här att de som tjänar religiösa kulturer, f. d. vitgardister, alla f. d. medlemmar av de härskande klasserna och personer, som inte sysselsätter sig med samhällsnyttigt arbete, skall berövas, rösträtten eller att rösträtten i varje fall inskränkes för personer tillhörande denna kategori, så att de endast får rätt att välja men inte bli valda. Jag tror att också denna rättelse måste förkastas. Sovjetmakten berövade inte de icke-arbetande och exploatörelementen rösträtten för all evighet, utan temporärt, för en viss period. Det var en tid, då dessa element förde öppet krig mot folket och motarbetade sovjetlagarna. Den sovjetlag, som berövade dem rösträtten, var sovjetmaktens svar på deras motstånd. Sedan dess har en ansevärd tid förgått. Under den gångna perioden har vi nått därhän, att exploatörklasserna tillintetgjorts och sovjetmakten förvandlats till en oövervinnlig kraft. Är det inte på tiden att revidera denna lag? Jag tror att det är på tiden. Man säger att det är farligt, emedan sovjetfientliga element, en eller annan f. d. vitgardist, kulak, präst o. s. v. kan slingra sig in i landets högsta organ. Men vad behöver vi egentligen vara rädda för? Om man vore rädd för vargar, skulle man inte ge sig ut i skogen? (*Munter rörelse i salen, Stormande applåder.*) För det första är inte alla f. d. kulaker, vitgardister eller präster fientligt stämde mot sovjetmakten. För det andra, om folket på en eller annan ort kommer att välja fientligt stämde personer, så betyder det att vårt agitationsarbete är uruselt ordnat och vi har ärligt förtjänat en sådan skam. Men om vårt agitationsarbete försiggår på bolsjevikiskt sätt, så kommer folket inte att släppa in fientliga personer i sina högsta organ. Alltså, man skall arbeta och inte gnälla (*Stormande applåder*), man skall arbeta och inte vänta på att allt skall framläggas färdigt i form av administrativa förfoganden. Redan år 1919 sade Lenin att den tiden inte var långt avlägsen, då sovjetmakten kommer att anse det nyttigt att införa allmän rösträtt utan några slags restriktioner. Observera: utan några slags restriktioner. Det sade han vid en tid, då den utländska militärinterventionen ännu inte var likviderad och vår industri och vårt jordbruk befann sig i ett förtvivlat läge. Sedan dess har 17 år förgått. Är det inte på tiden, kamrater, att fullgöra Lenins anvisning? Jag tror det är på tiden.

Se här vad Lenin sade år 1919 i sitt arbete ”Utkast till program för RKP(b)”. Tillåt mig att läsa upp hans ord:

”För att undvika en oriktig generalisering av övergående, historiskt nödvändiga behov måste Rysslands kommunistiska parti klargöra för de arbetande massorna det faktum att om en del medborgare i Sovjetrepubliken berövats rösträtten, så rör det sig inte alls om en bestämd kategori medborgare, som för livstiden förklaras rättslösa, som fallet var i de flesta borgerligt

demokratiska republiker, utan denna åtgärd gäller endast exploatörerna, endast dem som tvärtemot den Socialistiska Sovjetrepublikens grundlagar envisas att hålla fast vid sin utsugarställning, att upprätthålla de kapitalistiska förhållandena. Med varje dag som socialismen befästes i Sovjetrepubliken och antalet av dem, som har objektiva möjligheter att förbli utsugare eller att upprätthålla de kapitalistiska förhållandena minskar, sjunker således å ena sidan av sig själv procenttalet av dem som berövats rösträtten. Detta tal utgör väl i dag i Ryssland knappast mera än två, tre procent. Å andra sidan kan upphörandet av angreppet utifrån i den närmaste framtiden och slutförandet av expropriatörernas expropriation under vissa betingelser skapa en situation, då den proletära statsmakten väljer andra metoder för att undertrycka exploatörernas motstånd och inför allmän rösträtt *utan några slags restriktioner.*¹¹ (Lenin, Samlade verk, b. XXIV, s. 94, ryska.)

Det torde vara klart.

Så förhåller det sig med rättelserna och tilläggen till Sovjetunionens författningsförslag.

VI Sovjetunionens nya författnings betydelse

Att döma av resultaten av den allmänna diskussionen, som varat nära 5 månader, kan man förutsätta att författningsförslaget kommer att godkännas av denna kongress. (*Stormande applåder, som går över i ovationer. Hela salen reser sig.*)

Om några dagar kommer Sovjetunionen att ha en ny, socialistisk författning, som är byggd på grundvalen av en bred socialistisk demokrati.

Det blir ett historiskt dokument som enkelt och koncist, nästan i protokollstil behandlar fakta beträffande socialismens seger i Sovjetunionen, fakta om Sovjetunionens arbetandes frigörelse från den kapitalistiska träldomen, fakta om den breda, alltigenom konsekventa demokratis seger i Sovjetunionen.

Det blir ett dokument som vittnar om att det, som miljoner ärliga människor i de kapitalistiska länderna drömt och fortfarande drömmer om — redan förverkligats i Sovjetunionen. (*Stormande applåder.*)

Det blir ett dokument som vittnar om att det, som förverkligats i Sovjetunionen, i fullt mått kan förverkligas också i andra länder. (*Stormande applåder.*)

Men härav följer att den internationella betydelsen av Sovjetunionens nya författning knappast kan överskattas.

I dag, då fascismens grumliga våg besudlar arbetarklassens socialistiska rörelse och trampar i smutsen de demokratiska strävandena av den civiliserade världens bästa människor, blir Sovjetunionens nya författning en anklagelseakt mot fascismen, vittnande om att socialismen och demokratin är oöverbärliga. (*Applåder.*) Sovjetunionens nya författning blir en moralisk hjälp och ett reellt bistånd åt alla dem, som nu kämpar mot det fascistiska barbariet. (*Stormande applåder.*)

Ändå större betydelse har Sovjetunionens nya författning för folken i Sovjetunionen. Om Sovjetunionens författning kommer att ha betydelsen av ett aktionsprogram för de kapitalistiska ländernas folk, så har den för Sovjetunionens folk betydelsen av en resumé av deras kamp, en resumé av deras segrar på mänsklighetens frihetsfront. Som resultatet av den kampens och umbärandenas väg vi tillryggalagt är det angenämt och glädjande att ha sin egen författning, som

---

¹¹ Kurs. av mig. J. St.

talar om våra segrars frukter. Det är angenämt och glädjande att veta för vad våra kamrater kämpat och hur de uppnått den världshistoriska segern. Det är angenämt och glädjande att veta att det blod, som vårt folk så ymnigt gjutit, inte flutit förgäves, utan att det gett sina resultat.

(Långvariga applåder.) Det väpnar vår arbetarklass, våra bönder och våra arbetande intellektuella moraliskt. Det för oss framåt och väcker en känsla av berättigad stolthet. Det stärker tron på våra egna krafter och sporrar oss till ny kamp för att vinna nya segrar för kommunismen.

(Stormande ovationer. Hela salen reser sig. Mäktiga leverop för kamrat Stalin skallar. Kongressen sjunger stående "Internationalen". Därpå följer nya långvariga ovationer för kamrat Stalin med rop:

"Hurra! Leve vår ledare, kamrat Stalin!")

Lästips

Stephen Kotkin: [Terror som statskonst](#) och [Vad pågick i nr 1:s hjärna](#).

Franz Marek: [Vad Stalin verkligen sagt](#)